

Co do předchozího děje poukazuje se na rozhodnutí čís. sb. 10.124. Procesní soud právě stolice uznal pak podle žaloby, již se domáhala Dobrovolná záchranná společnost v L. na žalovaném, by byl uznán povinným, odstraniti nebo dáti odstraniti z náhrobku svého synka nápis: »stal se obětí sanitního auta«. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde o žalobu podle § 1330 druhý odstavec obč. zák. K nároku podle tohoto zákonného ustanovení vyžaduje se rozšiřování nepravdivých skutečností, jichž nepravdivost rozšiřovatel znal nebo znáti musil a jež ohrožují úvěr, výdělek nebo budoucnost žalujícího. Dovolatelka vytýká napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení v tom, že nesprávně vykládá význam nápisu, o který v souzeném sporu jde, zvláště význam výrazu »tragischerweise dem Sanitätsauto zum Opfer gefallen« v nápisu, upírá-li mu i moment zavinění, dovozujíc, že ve výrazu »zum Opfer gefallen« jest podle veřejného mínění i výtku zavinění, že výtku, že někomu padl lidský život za obět, je vždy difamujícího významu, že nesprávně má soud odvolací za to, že se ke skutkové podstatě § 1330 druhý odstavec obč. zák. vyžaduje též poškození na cti, a posléze, že soud odvolací neprávem má za pravdivou výtku, že syn žalovaného padl za obět sanitnímu autu, poněvadž je sice skutečností usmrcení hochovo, že však nápis není pravdivý potud, že usmrcení to bylo řídicím autu zaviněno. Tyto výtky nemohou však přivoditi úspěch dovolání, i kdyby byly považovány za odůvodněné. By žalobní nárok byl odůvodněn, vyžadovalo by se mimo jiné též, jak již shora uvedeno, by ohrožen byl úvěr, výdělek nebo budoucnost dovolatelky. To však soud odvolací v napadeném rozsudku vyloučil, uváděje, že nápisy takového druhu jako nápis žalobní nemají oněch účinků, nýbrž že mají jediný účinek, totiž, že vzbuzují soustrast soucitných čtenářů, jiný druh lidí však že pro žalující stranu nepřichází v úvahu, ježto se od nich nemá právě ona čeho nadíti a altruisté zůstanou jakými jsou. Tento předpoklad a úsudek dovolatelka vůbec nenapadla a dovolací soud proto musí při svém rozhodnutí z něho vycházeti. Vychází-li se však z něho, jeví se zamítnutí žaloby odůvodněným, poněvadž není splněna náležitost ohrožení úvěru, výdělku a budoucnosti dovolatelky podle § 1330 druhý odstavec obč. zák., kterou dovolatelka shledávala v tom, že nápis může přivoditi zmenšení veřejné obětavosti ve prospěch dovolatelky, odkázané jako humánní instituce na příspěvky.

Čís. 12080.

Úmluva, již se dostalo vyrovnacímu věřiteli směnkou porušením zásady stejného nakládání se všemi věřiteli nedovolené výhody ve smyslu § 55 vyr. ř., jest nicotná. K nicotnosti jest hleděti z úřadu, třebaže byla namítána po uplynutí ihůty ke směnečným námitkám. Nicotnost není zhojena tím, že napotom k přijetí vyrovnání nedošlo.

Byl-li jednotný dluh rozdělen (směnkami) ve dvě stejné části a jen za jednu část ručí rukojmí, jest rukojmí, zjištěna-li neplatnost smlouvy o dluhu co do určité částky z tohoto jednotného dluhu, jen polovicí účasten k svému prospěchu z této částky, kdežto druhá polovice případně ve prospěch druhé části.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1932, Rv I 1580/32.)

Antonín G. dluhoval žalující společnosti za září 1931 16.866 Kč 30 h, jež jí neodvedl jako správce její benzinové stanice. Dne 12. září 1931 bylo o jmění Antonína G-a zahájeno vyrovnací řízení. Za dobu před zahájením vyrovnacího řízení připadlo na onen dluh 2090 Kč 30 h. Za vyrovnacího řízení dostala žalobkyně ke krytí dluhu Antonína G-a dvě směnky po 6.683 Kč 30 h, podepsané Janem G-em (otcem Antonína G-a) jako příjemcem. Na jedné ze směnek byl podepsán též František S. (tchán Antonína G-a) jako rukojmí. Směnečný platební příkaz ohledně této směnky proti Janu G-ovi jako příjemci a Františku S-ovi jako ručiteli ponechal procesní soud své stolice v platnosti. Odvolal se jen František S. Odvolací soud k jeho odvolání směnečný platební příkaz co do 1045 Kč 15 h ohledně něho zrušil, jinak jeho odvolání nevyhověl. Důvody: Pokud jde o otázku, zda směnečný dluh podle § 55 vyr. ř. spočívá na neplatném ujednání, popírá odvolatel především, že poskytnutí zvláštní výhody nebylo včas namítáno. Učinil prý tak naopak již ve svých písemných námitkách, an v nich výslovně uvedl, že nechtěl směnku podepsati, poněvadž jeho zeť Antonín G. jest ve vyrovnání. To prý muselo stačiti k tomu, aby byl prvému soudu dán podnět ke zkoumání otázky platnosti ujednání, které předcházelo podpisu směnky. S tímto vývodem jest souhlasiti. Tím že se druhý žalovaný zmínil v písemných námitkách o vyrovnacím řízení, stala se tato okolnost předmětem námitek a bylo věcí prvního soudce, by se jí zabýval a vyvodil z ní právní důsledky, bez ohledu na to, zda na neplatnost směnečného závazku podle § 55 v. ř. jest vzítí zřetel i z úřadu. Co druhý žalovaný v tomto směru při ústním jednání ještě dále uvedl, slouží jen k bližšímu odůvodnění námitek poukazem na § 55 v. ř. Jest skutečně splněn předpoklad § 55 v. ř., neboť vyrovnacími spisy, jichž bylo v řízení použito, jest prokázáno, že proti Antonínu G-ovi, na jehož dluh byla směnka vystavena a pak druhým žalovaným jako ručitelem podepsána, bylo dne 12. září 1930 zahájeno vyrovnací řízení a že směnka vznikla v době, kdy vyrovnací řízení trvalo. Zřízením směnečného dluhu nabyta žalobkyně proti ostatním věřitelům výhody, která jest podle § 55 vyr. ř. neplatná. Jest proti i směnečné rukojemství, poskytnuté druhým žalovaným, neplatné. Při tom jest zcela lhostejno, zda věřitel věděl o vyrovnání, čili nic a jaký mělo ujednání účel. Osobní okolnosti a pohnutky jsou při tom bezvýznamné. Odvolatel právem brojí proti názoru napadeného rozsudku, že předpokladem neplatnosti poskytnutí zvláštní výhody jest potvrzení vyrovnání, neboť § 55 vyr. ř. označuje za neplatné každé ujednání dlužníka nebo jiných osob s věřitelem, kterým se z podnětu vyrovnacího řízení poskytují zvláštní výhody proti ostatním věřitelům stejného druhu. Nelze tedy souhlasiti s ná-

zorem prvního soudce, jenž míní, že se nepřijetím vyrovnání snad věc vytvoří tak, jako kdyby tu nebylo vůbec bývalo vyrovnacího řízení, že nepřijetím vyrovnání byla neplatnost zhojena. Neplatná úmluva se nestane beze všeho platnou, když odpadne důvod neplatnosti. Odvolatel posléze brojí proti výpočtům napadeného rozsudku, podle něhož z celkového dluhu Antonína G-a 16.866 Kč 30 h spadá jen 2090 Kč do vyrovnání, kdežto zbytek 11.276 Kč se vyrovnání netýká, poněvadž bylo zahájeno dne 12. září 1931, tento zbytek dluhu však spadá do doby po zahájení vyrovnacího řízení. Takovýto výpočet nebyl žalobkyní vůbec tvrzen a soud ho proto nesměl provést. Jest vycházeti z toho, že jen ony částky přicházejí v úvahu pro neplatnost, které spadají do vyrovnání. To jest, jak první soudce vypočítal, aniž bylo něco proti správnosti tohoto výpočtu namítáno, částka, připadající na zažalovanou směnku 1045 Kč 15 h, kdežto zbytek s příslušenstvím musí býti žalovanou stranou bezpodmínečně zaplacen, ježto není vyrovnáním dotčen.

Nejvyšší soud nevyhověl ani dovolání žalobkyně ani dovolání žalovaného Františka S-a.

D ů v o d y:

Žalobkyně, provádějíc dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., má za to, že odvolací soud neprávem zrušil směnečný platební příkaz co do částky 1045 Kč 15 h s příslušenstvím, poněvadž prý žalovaný včas vůbec neplatnost směnečného závazku nenamítal, nýbrž v námitkách jen uvedl, že nechtěl směnku podepsati, poněvadž jeho zeť Antonín G. je ve vyrovnání. Tento dovolací důvod není však opodstatněn. Podle zjištění nižších soudů bylo o jmění Antonína G-a dne 12. září 1931 zahájeno vyrovnací řízení; dovolatelka měla proti vyrovnacímu dlužníku za září 1931 pohledávku 16.866 Kč 30 h, které jí jako správce benzinové stanice neodvedl, a z této částky připadá na dobu do zahájení vyrovnacího řízení nezaplacených 2090 Kč 30 h. Dále plyne z rozsudkových zjištění, že žalobkyně za tohoto vyrovnacího řízení dostala ke krytí celkového dluhu dvě směnky po 6.683 Kč 15 h, a že na jedné z nich je jako rukojmí podepsán žalovaný. Podle tohoto stavu má i soud dovolací za to, že se žalobkyni dostalo spornou směnkou porušením zásady stejného nakládání se všemi věřiteli nedovolené výhody ve smyslu § 55 vyrovnacího řádu, že úmluva ta je nicotná a jest k ní hleděti z úřadu, i kdyby byla namítána po uplynutí lhůty k směnečným námitkám (rozhodnutí čís. 7341, 8921, 3358 sb. n. s.). To tím více padá na váhu v tomto případě, poněvadž se žalovaný již v námitkách zmínil o vyrovnacím řízení svého zetě, a i za sporu vyšla tato okolnost na jevo, zejména i spisy vyrovnacími (rozhodnutí čís. 6864, 4805 Sb. n. s.). Musil se proto soud skutečností tou obírat. Na věci nemůže nic změnit, že k přijetí vyrovnání nedošlo, neboť tím nebyla a nemohla býti odčiněna nastavší již nicotnost úmluvy o poskytnuté výhodě. Není správný názor dovolatelky, že se jí vyrovnací řízení Antonína G-a nedotýká, ježto vyrovnací dlužník byl jejím správcem a vybrané jím peníze byly jejím vlastnictvím, neboť přehlíží ustanovení § 371 obč. zák. a, že jí neodvedením peněz vznikl jen obligační nárok proti zřízení, a mohla proto jen tuto peněžní pohle-

dávku proti vyrovnacímu dlužníku uplatňovati. Posoudil proto odvolací soud věc správně, zrušiv směnečný platební příkaz co do částky 1045 Kč 15 h, na kterou jediné se mohla vztahovati neplatnost rukojemského závazku žalovaného.

Pokud žalovaný má za to, že celý jeho rukojemský závazek byl z důvodu § 55 vyrovnacího řádu neplatný, a že měl směnečný platební příkaz býti zrušen i co do částky 5638 Kč, přehlíží skutková zjištění nižších soudů, z nichž jest při právním posuzování věci vycházezi. Podle nich se neplatnost úmluvy se žalobkyní nevztahovala na její pohledávku za Antonínem G-em vzniklou po 12. září 1931, to jest, po zahájeném vyrovnacím řízení. Vychází-li dovolatel z jiných skutkových předpokladů, neprovádí tento dovolací důvod podle zákona. Mínění dovolatele, že měl býti zrušen směnečný platební příkaz i co do druhé polovice 1045 Kč spadající před dobu zahájeného vyrovnacího řízení a že odvolací soud neměl důvodu celkovou částku 2090 Kč 30 h dělití ve dvě polovice — není správné. Dovolatel zapomíná, že na celkový dluh Antonína G-a byly vystaveny dvě směnky na stejnou sumu 6.683 Kč 15 h znějící, obě Janem G-em jako příjemcem podepsané, a že jen na jedné, sporné směnce byl dovolatel ručitelem. Byl tedy jednotný dluh rozdělen ve dvě stejné části a jen za jednu část ručil dovolatel. Je proto jen důslednost v tom, by dovolatel, ana zjištěna neplatnost úmluvy co do částky 2090 Kč 30 h tohoto jednotného dluhu, byl také jen polovicí účasten k svému prospěchu z této částky, kdežto druhá polovice by připadla ve prospěch druhé směnky.

Čís. 12081.

Byla-li hypotekární pohledávka i jen mimoknihovně postoupena a postoupený dlužník byl o postupu vyrozuměn, není postupitel oprávněn k žalobě o zaplacení postoupené pohledávky.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1932, Rv II 283/31.)

Žalobě o zaplacení peněžité pohledávky, knihovně zajištěné, bylo oběma nižšími soudy vyhověno.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu své stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Žalovaní namítli proti žalobě nedostatek aktivní legitimace žalobkyně, tvrdíce, že zažalovaná pohledávka byla žalobkyní postoupena spopitelně v N. a žalovaní o postupu tom byli vyrozuměni. Nižší soudy se nezabývaly otázkou, zda se tvrzený postup stal, považující otázku tu za nerozhodnou, ježto platnost a účinnost postupu pohledávky knihovně zajištěné nastává teprve jejím knihovním převodem. Tento právní názor není však správný. Pokud jde o právní poměr mezi postupitelem a postupníkem, uskutečňuje se postup hypotekární pohledávky již smlouvou, konsensuálním kontraktem, v němž postupitel a postupník projevují sou-